

KJÆRE LESER! Vi starter 2014 med en trist nyhet. Sosiologen og kunstneren Anne Lorentzen f. 1963 døde etter kort tids sykdom den 3. desember 2013. Med det mistet kjønnsforskningen i Norge en viktig og original stemme. Lorentzen var en pioner innen feltet musikk og kjønn med sin doktorgrad om hvordan syngedamer ble produsenter. Hun tok initiativ til at *Tidsskrift for kjønnsforskning* laget et eget tema-nummer om musikk, nr. 3 2010, der hun også bidro med en artikkel. Vi takker Anne Lorentzen for hennes innsats.

Velkommen til årets første nummer. Den første artikkelen handler om unge jenters erfaringer med uønsket befalling. Sosiologene Kari Stefansen, Ingrid Smette ved Nova og Dagmara Bossy ved Medisinsk fakultet ved Universitetet i Oslo setter nye ord på et kjent fenomen. De argumenterer for at de eksisterende begrepene seksuell trakassering og seksuell vold ikke gir dekkende nok beskrivelser av uønsket befalling. Basert på et stort kvantitativt materiale har de jobbet seg fram til de tre begrepene seksualisert befalling, utprøvende befalling og aggressiv befalling og diskuterer hva som forener og skiller dem fra hverandre.

De to neste artiklene tar oss begge inn i litteraturens verden. Professor i fransk ved NTNU, Sissel Lie, undrer seg over de samtidige frastøtende og tiltrekkelige aspektene ved dragekvinnene i den franske surrealist Max Ernsts collageroman *Une semaine de bonté* (1934) og argumenterer for at dragekvinnene kan sees som representasjoner av det ubevisste, der det uforståelige og frastøtende er en del av vår identitet. Ernsts utforskning av kvinners identitet kan berike vår forestillingsverden og skape ny forståelse, skriver Lie, og framhever kunstens ambivalens og sjokkerte fremstillinger som middel til å endre fastlåste konvensjoner.

Professor ved Høgskolen i Vestfold, Susanne V. Knudsen, tar for seg «Feminiteter og forførelser i Suzanne Brøggers forfatterskab». Hun analyserer bøker og essay både fra 1970-årene og 2000-tallet og viser at her er det flere femininiteter i spill, fremstilt i en sammenvevning av flerkjønnethet og en rekke ulike seksualiteter. Selv om de seksuelle muligheter eller den Brøggerske «multi-seksualitet» først og fremst er knyttet til heteroseksualitet, skriver Knudsen, overskrider hennes litterære produksjon alle heteroseksualitetens rammer og representerer en tidlig, og særdeles spenstig, utfordring av tokjønnsmodellen.

Alle artiklene i dette nummeret tar opp seksualitet, i større eller mindre grad. I begrepsspalten tar vi denne gangen opp seksuelt medborgerskap, et tema som har fått stor oppmerksomhet de siste årene både internasjonalt og i Norge. Begrepet

tangerer betegnelsene biologisk og kroppslig medborgerskap, og intimt medborgerskap, som ble benyttet i det norskdrøvede EU-prosjektet Femcit. I dette nummeret er det to utenlandske forskere som fører ordet; begge analyserer kritisk hvordan rettighetsdiskursen som har stått sentralt i forskningen på seksuelt medborgerskap, er blitt tatt til inntekt for nasjonsbyggende interesser. Adjunkt i kulturvitenskap ved Syddansk Universitet, Michael Nebeling Petersen, ettersporete flere genealogier til begrepet og viser hvordan det også er blitt brukt til å fremme forestillingen om «dansk frisind». Den amerikanske kjønnsforskeren Jasbir Puar ved Women's & Gender Studies på Rutgers University, prisbelønt forfatter av *Terrorist Assemblages* (2007) og nylig key-note på Ida Blom-konferansen i Bergen, forteller om bakgrunnen for begrepet homonasjonalisme og drøfter hvordan det kan bidra til å kaste lys over den israelske rosavaskingen.

Som vanlig bringer vi også bokanmeldelser. Forsker ved Uni Rokkansenteret, Gry Brandser, presenterer den britiske historikeren Lucy Delaps *The Feminist Avant-Garde, Transatlantic Encounters of the Early Twentieth Century*, som et apropos til stemmerettsåret som ble feiret i fjor. Professor emerita Kari Wærness omtaler en bok om kvinnes rolle i norsk økonomi, skrevet av sosialøkonomen Charlotte Koren. Forsker I emeritus Rannveig Dahle gir en fylldig framstilling av en bok som tar opp deltidsarbeid fra en juridisk synsvinkel, forfattet av juristen Helga Aune.

God lesning!
Kari Jegerstedt og
Hilde Danielsen